

The Rise of China's “21st Century Maritime Silk Road” and the Challenge to U.S.’s “Power Stability” in Southeast Asia

**Pornpawis Lhapeerakul;
Annie Khamsroy**

School of Sinology, Mae Fah Luang University,
Chiang Rai, Thailand 57100

E-mail: pornpawis.lha@mfu.ac.th; annie.kha@mfu.ac.th

(received 11 November, 2021) (revised 5 January, 2022)
(accepted 10 January, 2021)

Abstract

This article aims to examine the prosperity of China's “21st Century Maritime Silk Road” and the challenge to U.S. power stability in Southeast Asia. Specifically, it addresses How China's growing power and role in Southeast Asia through cooperation in the BRI policies along the “21st Century Maritime Silk Road” economic and trade route affect the interests and power of the U.S. How do Southeast Asian countries (especially Thailand) benefit from the changing power stability of the U.S. and the prosperity of China's “21st Century Maritime Silk Road”?

China's prosperity under the BRI in the context of the “21st Century Maritime Silk Road” has shaped China's image, economic, political and military strength has exerted influence and boosted confidence in Southeast Asian countries, including greater trust in China. Consequently, it has greatly influenced the stability of power and interests of the U.S. Countries in the region are benefiting from China's increase in power and the risk that comes with it. Thailand, in particular, which is an important strategic point of America in the region, is affected while benefiting from the fact that both China and the U.S. are trying to compete for strategic areas in the world. Still, Thailand will benefit most if it remains neutral and properly leverages China's rise in power and the U.S.' weakening role.

Keywords: “21st Century Maritime Silk Road”; China; United States of America; Power Stability¹; Southeast Asia

¹ Power stability is the stability and invariability of existing powers, without being reduced, not being interfered by other powers or by any other factors that cause instability and change in that power. When the power is instability or is affected by any change, there will be no disfigurement in that power and other consequences will follow. Robert Powell. (1996). “Stability and the Distribution of Power”. *World Politics*, Vol.48, Issue 2, pp. 239 – 267.

ความเจริญรุ่งเรืองของจีนภายใต้กรอบความร่วมมือ
“เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” กับ
ความท้าทายต่อเสถียรภาพทางอำนาจของสหรัฐอเมริกา
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

พรภวิชัย หล้าพีระกุล²
แอนนี่ คำสร้อย³

สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงราย 57100

อีเมล pornpawis.lha@mfu.ac.th, annie.kha@mfu.ac.th

วันรับบทความ 11 พฤศจิกายน 2564 วันแก้ไขบทความ
5 มกราคม 2565 วันตอบรับตีพิมพ์บทความ 10 มกราคม 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความเจริญรุ่งเรืองของ
“เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” ของจีนกับความท้าทายต่อเสถียรภาพทางอำนาจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของ
สหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะการมีอำนาจและบทบาทที่เพิ่มขึ้นของจีน
ในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านความร่วมมือในนโยบาย

² อาจารย์ประจำสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

³ อาจารย์ประจำสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ตามเส้นทางเศรษฐกิจการค้า “เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” นั้นส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์และเสถียรภาพทางอำนาจของสหรัฐอเมริกาอย่างไร ทั้งนี้ประโยชน์และผลกระทบต่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (โดยเฉพาะไทย) ภายใต้อิทธิพลทางอำนาจที่เปลี่ยนไปของสหรัฐอเมริกาและความรุ่งเรืองของ “เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” จีนนั้นเป็นอย่างไร

ความเจริญรุ่งเรืองของจีนภายใต้การนำเสนอและดำเนินการตามนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ตามกรอบ “เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” ได้ทำให้ภาพลักษณ์เศรษฐกิจ ความแข็งแกร่งทางการเมืองและการทหารของจีนได้สร้างผลกระทบ อิทธิพลและเพิ่มความไว้วางใจ รวมถึงการพึ่งพาอาศัยเงินของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ ส่งผลให้เกิดการสั่นคลอนต่อเสถียรภาพทางอำนาจและผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคดังกล่าว ทั้งนี้กลุ่มประเทศในภูมิภาคนี้ได้รับผลประโยชน์จากการเพิ่มขึ้นของอำนาจของจีนและความเสี่ยงไปพร้อมกัน โดยเฉพาะไทยที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของสหรัฐอเมริกาและจีนในภูมิภาคได้รับทั้งผลกระทบและผลประโยชน์ควบคู่กันไป แต่กระนั้นการวางตัวเป็นกลางและใช้ประโยชน์จากการเพิ่มขึ้นทางอำนาจของจีนและบทบาททางอำนาจที่ลดลงของสหรัฐอเมริกาให้ได้อย่างเหมาะสมจะสร้างประโยชน์ต่อไทยมากที่สุด

คำสำคัญ: “เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21”; จีน;
สหรัฐอเมริกา; เสถียรภาพทางอำนาจ⁴; เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

⁴ เสถียรภาพทางอำนาจ คือ ความมั่นคงและการไม่เปลี่ยนแปลงของอำนาจที่ดำรงอยู่ โดยไม่ถูกลดทอน ไม่ถูกอำนาจอื่นแทรกแซงหรือมีปัจจัยอื่นใดมากระทบจนก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและเกิดการเปลี่ยนแปลงในอำนาจนั้น เมื่ออำนาจเกิดความไม่มั่นคงหรือได้รับผลกระทบใด ๆ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ไม่มีเสถียรภาพทางอำนาจนั้น ๆ และมีผลกระทบอื่น ๆ ตามมา “เสถียรภาพทางอำนาจ” มีความสำคัญในการดำเนินการในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบัน โดยเฉพาะการธำรงรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

บทนำ

นับตั้งแต่ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง (Xi Jinping) ได้ประกาศแนวคิดนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ทั้งสองเส้นทางคือ “แถบเศรษฐกิจเส้นทางสายไหม” (The Silk Road Economic Belt) และ “เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Maritime Silk Road) ในปี ค.ศ. 2013 และถูกเรียกเป็นชื่อเต็มว่าข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (The “Belt and Road” Initiative : BRI) ทำให้หลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านของจีนมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างความร่วมมือกับจีนมองเห็นถึงโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจ และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ เนื่องด้วยแนวคิด BRI นั้นเป็นกลยุทธ์ทางนโยบายที่ยิ่งใหญ่ของจีน (中国世纪性大战略)⁵ (The Economic Times, 2020) โดยพยายามจะสร้างเสถียรภาพทางอำนาจและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้านให้แก่ตนเองและกลุ่มประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมในนโยบายดังกล่าว โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านของจีน ในปัจจุบัน มีประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมในนโยบาย

⁵ China Grand Strategy China has had four successive grand strategies since the modern country was formed in 1949: Revolution (1949-1977), Recovery (1978-1989), Building comprehensive national power (1990-2003) and Rejuvenation (2004 to the present). Yet, even though these strategies, three core interests can be discerned, those of security, sovereignty and development. กลยุทธ์สำคัญที่ทำให้จีนนั้นกลับมายิ่งใหญ่อีกครั้งอันมีลักษณะเฉพาะแบบจีนภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

BRI มากกว่า 70 ประเทศจากเริ่มแรกที่มีเพียงแค่ 40 กว่าประเทศเท่านั้น โดย BRI นั้นครอบคลุมทั้งทวีปเอเชีย แอฟริกาและยุโรป ภายใต้หลักแนวคิด “ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมแบ่งปัน” (共商、共建、共享)⁶ ตามหลักการที่ผู้นำจีนอย่างประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้มองว่าทุกคนบนโลกนี้ล้วนแล้วแต่อยู่ในชุมชนที่มีอนาคตร่วมกันของมวลมนุษยชาติ (人类命运共同体)⁷

ในปัจจุบัน หลักแนวคิดข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ได้กลายเป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาประเทศของจีนแห่งศตวรรษที่ 21 โดยที่จีนนั้นพยายามจะสร้างศักยภาพและบทบาทของตนเองในด้านความเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การทหาร และด้านอื่น ๆ ที่ครอบคลุมบริบทของการพัฒนาประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งนี้จีนได้พยายามอย่างไม่ลดละในการสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งของนโยบายดังกล่าวเพื่อทำให้ประเทศสมาชิกมากกว่า 70 ประเทศและประเทศอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้เข้าร่วมหรือมีความกังวลต่อนโยบายดังกล่าว ได้เห็นถึงความจริงใจของจีนที่พยายามจะสร้างความเป็นหนึ่งเดียวและความเจริญรุ่งเรืองอย่าง

⁶ Discuss, Build and Share together “ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมแบ่งปัน” เป็นหลักการบรรลุกการเติบโตร่วมกันผ่านการอภิปรายและการทำงานร่วมกันภายใต้การดำเนินงานตามนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ของจีนยุคใหม่

⁷ A community with a shared future for mankind ชุมชนที่มีอนาคตร่วมกันของมวลมนุษยชาติเป็นแนวคิดที่ถูกประกาศขึ้นโดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ผู้นำจีน โดยมองว่าการจะสร้างโลกที่สมดุล ยั่งยืนและมั่งคั่งได้นั้นทุกคนในโลกควรรวมใจเป็นหนึ่ง มีความสามัคคีไม่แตกแยก เพราะทุกคนในโลกนี้ล้วนแล้วแต่มีชะตาชีวิตภายใต้ชุมชนเดียวกัน

รอบด้านเพื่อมวลมนุษยชาติ จีนได้นำเสนอหลักการและกลไกสำคัญ
ในการดำเนินนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” เพื่อให้
นานาชาติสามารถที่จะเข้าใจและเชื่อมั่นในนโยบายดังกล่าวได้
โดยมีกลไกและแผนดำเนินการตามแนวคิด “ห้าประสาน” (“一
带一路”五通概念) อันประกอบไปด้วย ประสานนโยบาย ประสาน
สิ่งอำนวยความสะดวก ประสานการค้าที่ไม่มีข้อจำกัด ประสาน
ทางการเงินและประสานใจประชาชน ภายใต้แผนดำเนินการนี้แสดงให้เห็นถึง
ความตั้งใจของจีนในการพยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนา
และสร้างความเจริญรุ่งเรืองระหว่างประเทศภายใต้นโยบายอัน
ยิ่งใหญ่อย่างมีกลไกและเป็นระบบ

แต่ถึงกระนั้น ตลอดระยะเวลาที่จีนได้ดำเนินการตามแผน
นโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” มีเสียงชื่นชมและเสียง
วิพากษ์วิจารณ์จากนานาชาติมากมาย ซึ่งกลุ่มประเทศขนาดเล็ก
และกำลังพัฒนานั้นมองเห็นถึงศักยภาพของจีนในการเป็นผู้นำใน
การพัฒนา ระหว่างประเทศตามนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบ
เส้นทาง” และมองเห็นถึงแสงแห่งความหวังในการเติบโตทางด้าน
เศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศตนเอง แต่ในทางกลับกันกลุ่ม
ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น กลุ่มประเทศตะวันตกและยุโรปกลับมอง
ว่าการดำเนินการตามกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ครอบคลุมอย่างรอบด้าน
ภายใต้ต้นนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” นั้นมีอันตรายและ
ข้อแอบแฝงที่น่าสงสัยอยู่ไม่น้อย กอปรกับแนวคิดเรื่อง “ภัยคุกคาม
ของจีน” ที่ถูกนำเสนอขึ้นตั้งแต่การเจริญเติบโตขึ้นของจีนเมื่อต้น
ศตวรรษที่ 21 ที่ไม่เคยหายไปจากแวดวงผู้นำตะวันตกและ

นักวิชาการการเมืองระหว่างประเทศ มีการหยิบยกประเด็นปัญหาดังกล่าวมาเป็นกระแสในการวิพากษ์วิจารณ์จีนเสมอมา ทั้งนี้จะเห็นได้จากการดำเนินยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ภายใต้นโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” โดยเฉพาะ “เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” นั้นมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือในกลุ่มประเทศขนาดเล็กและประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลุ่มประเทศเหล่านี้กำลังมีกระแสการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดและมีการรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น เช่น กลุ่มประเทศอาเซียนทั้งสิบประเทศ และจีนก็พยายามที่จะเข้าไปมีบทบาทในความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเหล่านี้อย่างไม่ลดละ เมื่อนำเอาสถานการณ์ดังกล่าวมาวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วนและเชื่อมโยงเข้าถึงประเด็น “อำนาจ” และ “ผลประโยชน์” นั้น จะเห็นได้ว่าจีนได้เพิ่มพูน “อำนาจ” ของตนเองและได้รับ “ผลประโยชน์” ผ่านความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือในนโยบายดังกล่าว ซึ่งทำให้จีนมีบทบาทในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ได้ทำให้ประเทศที่เคยมีบทบาทและอำนาจในพื้นที่นี้มาก่อน อย่างสหรัฐอเมริกา เริ่มมีความหวาดระแวงและหวาดกลัวต่ออำนาจที่เพิ่มมากขึ้นของจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงบทบาทและผลประโยชน์ของตนเองที่เคยมีในพื้นที่นี้ได้ลดน้อยลงไปทุกวัน

บทความนี้มุ่งประเด็นศึกษาความเจริญรุ่งเรืองของ “เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” ของจีนกับความท้าทายต่อเสถียรภาพทางอำนาจของสหรัฐอเมริกาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นสำคัญ การมีอำนาจและบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของจีนในพื้นที่

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านความร่วมมือภายใต้นโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” โดยเฉพาะ “เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” นั้นส่งผลให้จีนนั้นมีบทบาท อำนาจและได้รับผลประโยชน์ในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างไร ทั้งนี้จะมีผลกระทบต่อบทบาท ประโยชน์และเสถียรภาพทางอำนาจของสหรัฐอเมริกาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างไร สุดท้ายทำการวิเคราะห์ในมุมมองของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (โดยเฉพาะไทย) ว่าจะได้รับประโยชน์และผลกระทบอย่างไรภายใต้การเพิ่มขึ้นทางอำนาจของจีนและเสถียรภาพทางอำนาจของสหรัฐอเมริกาที่ลดลง

1. “ดุลแห่งอำนาจ” และ “เสถียรภาพทางอำนาจ” ของสหรัฐอเมริกาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power) คือหนึ่งในแนวคิดสำคัญของสำนักสังคมนิยม (Realism) ซึ่งนักวิชาการสังคมนิยมมองว่าในสังคมยุโรปก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้นมีแต่การสู้รบเพื่อแย่งชิงอำนาจกัน แต่ฝ่ายล้วนแสวงหาอำนาจและพยายามคานอำนาจกันเพื่อมิให้ฝ่ายตรงข้ามมีอำนาจเหนือกว่าตน (Sun, 2014, pp.1-5) ดังนั้นแนวคิดที่ว่าด้วยดุลแห่งอำนาจจึงเป็นหลักการหรือกลไกจัดระเบียบยุโรปในสมัยนั้น อีกทั้งเป็นแนวทางการรักษาความมั่นคงระหว่างประเทศที่สำคัญและยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน ดังที่เราจะเห็นในช่วงของสงครามเย็นระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองต่างกัน โดยทั้งสองพยายามแบ่งแยกโลก

ออกเป็นสองฝั่งเพื่อแย่งชิงการเป็นเจ้าของโลก โดยในยุคปัจจุบันที่เห็นได้ชัดเจนคือ การแย่งชิงและสกัดกันอำนาจการเป็นที่ยิ่งใหญ่ในโลกระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร เทคโนโลยี การดำเนินนโยบายที่สวนทางกันและการแสวงหาพันธมิตรเพื่อคานอำนาจเพื่อที่จะพยายามสร้างสมดุลทางอำนาจระหว่างกัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวล้วนแล้วอธิบายการแบ่งกำลังอำนาจอย่างทัดเทียมกันระหว่างชาติหรือกลุ่มชาติที่เป็นปรปักษ์ต่อกัน โดยทั้งสหรัฐอเมริกาและจีนพยายามทุกวิถีทางที่จะรักษาหรือเพิ่มอำนาจ ซื่อเสียด ความมั่งคั่งสมบูรณ์ ความมั่นคงปลอดภัยของตน เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติหรือกลุ่มพันธมิตรของตนไว้ (Lobell, 2016) โดยที่การแย่งชิง รักษาอำนาจและพยายามมีบทบาทในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของจีนและสหรัฐอเมริกาให้มากขึ้นนั้นเพื่อที่จะสร้าง “ดุลอำนาจ” ระหว่างกัน

จะเห็นได้ว่าตามหลักแนวคิดเรื่องของ “ดุลอำนาจ” นั้นคือการสร้าง แสวงหาและคานอำนาจระหว่างกันของประเทศมหาอำนาจเพื่อไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจมากกว่าตน แต่เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้นกลายเป็นผู้ชนะ เฉกเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกาในช่วงหลังสงครามเย็นที่กลายเป็นมหาอำนาจเพียงหนึ่งเดียวในโลก และมีอำนาจมากกว่าประเทศอื่น ๆ แล้วนั้น การจะดำรงรักษาไว้ซึ่งอำนาจนั้นถือว่ามีความยากและมีความท้าทายเป็นอย่างมาก ดังนั้นฝ่ายที่มีอำนาจมากกว่าเปรียบดังเช่นสหรัฐอเมริกาในยุคหลังสงครามเย็นจึงจำเป็นที่จะต้องทำทุกวิธีการเพื่อให้ตนเองนั้นสามารถที่จะคงอำนาจนั้นไว้ให้ได้และไม่ให้สูญเสียวอำนาจนั้นไป เพราะผล

จากการที่สูญเสียอำนาจหรือไม่มีเสถียรภาพทางอำนาจจะนำมาซึ่งผลกระทบทางทั้งทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ รวมถึงอำนาจต่อรอง ภาพลักษณ์และบทบาทของตนบนเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Virtt, 2011) สำหรับเสถียรภาพทางอำนาจ (Power Stability) คือ ความมั่นคงและการไม่เปลี่ยนแปลงของอำนาจที่ดำรงอยู่ โดยไม่ถูกลดทอน ไม่ถูกอำนาจอื่นแทรกแซงหรือมีปัจจัยอื่นใดมากระทบจนก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและเกิดการเปลี่ยนแปลงในอำนาจนั้น เมื่ออำนาจเกิดความไม่มั่นคงหรือได้รับผลกระทบใด ๆ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ไม่มีเสถียรภาพทางอำนาจนั้น และมีผลกระทบอื่น ๆ ตามมาภายหลัง “เสถียรภาพทางอำนาจ” มีความสำคัญในการดำเนินการในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบัน โดยเฉพาะการดำรงรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (Powell, 1996, pp.239-267) จะเห็นได้ว่าเสถียรภาพทางอำนาจนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยจะเห็นภาพได้อย่างชัดเจนคือการที่จีนก้าวขึ้นมาเป็นคู่แข่งคนสำคัญกับสหรัฐอเมริกาอย่างรอบด้านในปัจจุบัน จนทำให้สหรัฐอเมริการับรู้ได้ว่าตนเองมิใช่ “เจ้าโลก” เพียงหนึ่งเดียวอีกต่อไปและกำลังได้รับผลกระทบที่ส่งผลต่อเสถียรภาพทางอำนาจ รวมถึงพันธมิตรของตนที่เคยมีอยู่ในโลกนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เมื่อวิเคราะห์ตามหลักแนวคิดเรื่องของ “ดุลอำนาจ” และ “เสถียรภาพทางอำนาจ” จะเห็นได้ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน โดยเริ่มต้นจากการสร้างอำนาจและมีอำนาจมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อที่จะสร้าง “ดุลอำนาจ” ระหว่างกันของประเทศ

มหาอำนาจหรือประเทศคู่แข่ง แต่กระนั้นจะเห็นได้ว่า การสร้างอำนาจที่ถือว่าเป็นสิ่งที่ยากแล้วสำหรับประเทศมหาอำนาจ แต่การดำรงรักษาอำนาจเอาไว้ซึ่งอำนาจที่มั่นคงนั้นเป็นสิ่งที่ยากยิ่งกว่า โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่การดำเนินการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้นเป็นไปอย่างเปิดกว้าง ไร้พรมแดนและเป็นอิสระ ประเทศมหาอำนาจเดิมอย่างสหรัฐอเมริกา จากเดิมที่พยายามจะถ่วงดุลอำนาจกับสหภาพโซเวียตในยุคสงครามเย็นและเป็นผู้ชนะในเวลาต่อมา กลับได้พบเจอกับความท้าทายและผลกระทบใหม่ ๆ จากการเจริญรุ่งเรืองของประเทศมหาอำนาจอย่างจีน สหรัฐอเมริกาค่อย ๆ สูญเสียอำนาจเดิมของตนเองในเวทีการเมืองระหว่างประเทศไปทีละน้อย มีอำนาจการต่อรองทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ลดลง สูญเสียผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่เคยได้รับ และถือได้ว่าเป็นการสูญเสียเสถียรภาพทางอำนาจในหลายพื้นที่ของตนที่เคยมีมาก่อนหน้า โดยเฉพาะในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่สหรัฐอเมริกานั้นมีบทบาทตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 และจีนเริ่มมีบทบาทมากขึ้นผ่านกระบวนการความร่วมมือภายใต้นโยบายที่หลากหลาย เช่น ข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ซึ่งผลกระทบจากการที่สหรัฐอเมริกาสูญเสียเสถียรภาพทางอำนาจไปนั้นก็ทำให้สหรัฐอเมริกาสูญเสียผลประโยชน์ทั้งทางการเมืองและทางเศรษฐกิจในพื้นที่ดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

พื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้นับว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 โดยจุดเริ่มต้นของการเข้ามามีบทบาทและสนใจในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นคือในช่วงของ

สงครามเวียดนามสหรัฐอเมริกาพยายามเข้ามาสกัดกั้นกระบวนการและการเผยแพร่แนวคิด “คอมมิวนิสต์” ที่แพร่กระจายอยู่ในประเทศแถบอินโดจีน อย่าง เวียดนาม ลาวและกัมพูชา และนอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังมีไทยซึ่งเป็นพันธมิตรอันเหนียวแน่นและเข้ามาตั้งฐานทัพที่มั่นในการทำสงครามกับกลุ่มประเทศเหล่านี้ ช่วงเวลานี้สหรัฐอเมริกามุ่งเน้นการเพิ่มพูนพันธมิตรประชาธิปไตย โดยเฉพาะทางด้านการเมืองและทางการทหารเป็นสำคัญ (ภวัศรพันธุ์, 2018) นอกจากนี้ ในช่วงเวลาต่อมา กลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนใหญ่ก็ล้วนแล้วพึ่งพิงการลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี การช่วยเหลือทางการเงินและเศรษฐกิจ จนทำให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลายเป็นพื้นที่จุดหมายปลายทางการลงทุนอันดับ 1 ของสหรัฐอเมริกาในช่วงปลายของศตวรรษที่ 19 ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก การลงทุนของสหรัฐอเมริกามีปริมาณการลงทุนรวมสะสม 329,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ๖ ซึ่งมากกว่าปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ในจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และอินเดียรวมกัน นอกจากนี้กลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังได้อ้างอิงการดำเนินนโยบายและการบริหารประเทศตามแนวนโยบายทางการเมืองของสหรัฐอเมริกา อีกทั้งยังต้องการการคุ้มครองทางการทหารจากสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย รวมไปถึงจนถึงเวียดนามที่มีระบบการเมืองการปกครองที่เป็นคอมมิวนิสต์ก็ตาม ทั้งนี้ด้วยจำนวนประชากร 650 ล้านคน และอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เฉลี่ยร้อยละ 5 ซึ่งมีมูลค่าเกือบ 3 ล้านล้านดอลลาร์

สหรัฐ อีกทั้งประชากรในวัยหนุ่มสาวที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี ด้วยเหตุนี้สมาชิกอาเซียนทั้งสิบประเทศรวมกันจึงเป็นภูมิภาคที่เปี่ยมพลวัตที่สุดภูมิภาคหนึ่งของโลก (สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลสหรัฐฯในประเทศไทย, 2021)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่า กลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นล้วนมีความสำคัญต่อสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมากทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การทหารและการเผยแพร่แนวคิดทุนนิยมประชาธิปไตยอันเป็นหัวใจสำคัญที่สหรัฐอเมริกาอยากจะทำให้ประเทศในโลกเป็นไป โดยเฉพาะในช่วงรัฐบาลโอบามา ความสัมพันธ์ของสหรัฐอเมริกากับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขึ้นกับนโยบาย “ปักหมุดเอเชีย” กล่าวคือ สหรัฐอเมริกาพยายามวางตัวประเทศในอาเซียนให้เป็นศัตรูกับจีนเพื่อใช้เป็นฐานทัพสนามรบ หรือส่งไปรบกับจีน (โอสถสภา, 2021) จึงทำให้พื้นที่นี้มีความสำคัญต่อสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก นอกจากนี้การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังสามารถทำให้สหรัฐอเมริกาสอดส่องดูแลและสกัดกั้นแนวคิด “คอมมิวนิสต์” ที่ได้แพร่กระจายมาตั้งแต่ก่อนสงครามเย็น ซึ่งประเทศเป้าหมายที่สหรัฐอเมริกาพยายามสกัดกั้นคือ จีน ซึ่งเป็นทั้งคู่แข่งและศัตรูสำคัญในทุก ๆ ด้านของสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกาเห็นประโยชน์ในการผูกมิตรกับกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกเพื่อพยายามที่จะสร้างดุลอำนาจระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกาในยุคปัจจุบัน ซึ่งสหรัฐอเมริกาเองนั้นกังวลว่าการเจริญรุ่งเรืองของจีนอย่างต่อเนื่องเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจและ

ผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาในพื้นที่ดังกล่าว อีกทั้งพันธมิตรที่ดี
ทั้งหลายของสหรัฐอเมริกาก็หันไปพึ่งพาเงินหรือใช้ประโยชน์จากเงิน
ในการคานอำนาจกับสหรัฐอเมริกา ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทาง
อำนาจของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคเอเชียทางตะวันออกเฉียงใต้เป็น
อย่างมาก และอำนาจของจีนในพื้นที่ดังกล่าวก็เพิ่มมากขึ้นจนเหนือ
การควบคุมและจัดการได้

อย่างไรก็ตามการเกิดขึ้นของความร่วมมืออย่างรอบด้านและ
หลากหลายของจีนโดยเฉพาะนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่ง
เส้นทาง” ภายใต้ “เส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ 21”
ของจีนนั้น ได้กลายเป็นแรงดึงดูดสำคัญในการชักจูงกลุ่มประเทศใน
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เอนเอียงเข้าหาจีนและพึ่งพิงจีนมากขึ้น
โดยผลประโยชน์ที่น่าสนใจเหล่านี้ก็เริ่มเป็นรูปเป็นร่างอย่างที่ไม่เคย
เกิดขึ้นมาก่อน หลาย ๆ ประเทศในภูมิภาคนี้ยอมรับความช่วยเหลือ
จากจีนและร่วมมือกับจีนโดยไม่มีเงื่อนไข และตัวจีนเองก็พยายาม
เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในความร่วมมือต่าง ๆ ของประเทศในภูมิภาคนี้
และนำเอานโยบายที่สำคัญต่าง ๆ ของจีนผูกเชื่อมโยงเข้ากับ
นโยบายของประเทศในภูมิภาคนี้ ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือระหว่าง
จีนและไทยภายใต้กรอบความร่วมมือข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่ง
เส้นทาง” และระเบียงเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ
เวียดนามซึ่งเป็นประเทศสำคัญภายใต้แนวระเบียงคาบสมุทรอินโด
จีน China-Indochina Peninsula Economic Corridor :
CICPEC ซึ่งเป็น 1 ใน 6 ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้เส้นทาง “เส้นทาง
สายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” นอกจากนี้จีนและอินโดนีเซีย

ยังมีความร่วมมือภายใต้การสร้างความร่วมมือในโครงการรถไฟความเร็วสูง “จากการ์ตา-บันดุง” เป็นต้น ทั้งหมดนี้ได้ชี้ให้เห็นแล้วว่าจีนกำลังเข้ามามีบทบาทสำคัญในภูมิภาคดังกล่าวและอำนาจของสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นในภูมิภาคกำลังถูกลดทอน โดยที่กลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สังเกตเห็นแล้วว่าการร่วมมือกับจีนในยุคนี้สามารถประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรมจับต้องได้

2. ความเจริญรุ่งเรืองของจีนคือความเจริญรุ่งเรืองของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การปฏิรูปและเปิดประเทศของจีนในปี ค.ศ. 1978 ภายใต้การผสมผสานระบบบริหารประเทศแบบคอมมิวนิสต์และรูปแบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะแบบจีนนั้นได้ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองอย่างรอบด้านโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกในปี ค.ศ. 2001 ทำให้การค้าขายระหว่างประเทศของจีนกับนานาประเทศทั่วโลกเป็นไปอย่างคึกคัก ส่งเสริมนโยบาย “การก้าวออกไป” (“走出去”政策) จนทำให้จีนก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจการค้าอันดับ 2 ของโลกรองจากสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2010 ด้วยความเจริญรุ่งเรืองอย่างรอบด้านของจีนทำให้โลกอื่นไม่ว่าจะเป็นอเมริกา ยุโรป แอฟริกา หันกลับมาให้ความสนใจในทวีปเอเชียมากขึ้นและเชื่อว่าเอเชียจะ

กลายเป็นพื้นที่ใหม่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองแทนทวีปยุโรปและทวีปอเมริกาโดยมีจีนเป็นผู้นำ

ความเจริญรุ่งเรืองของจีนเป็นจุดเริ่มต้นที่ชี้ให้เห็นว่าเอเชีย
นั้นเริ่มมีความแข็งแกร่งเพิ่มมากขึ้น เศรษฐกิจการค้าต่าง ๆ ไม่ได้
จำกัดอยู่เพียงแค่กลุ่มประเทศทุนนิยมประชาธิปไตยดังที่ได้ถูก
ปลุกฝังมาตามค่านิยมตะวันตกหรือจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน
ส่งเสริมจากประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาเพียงอย่างเดียว
เท่านั้น แต่การที่มีความเข้าใจเป็นอย่างดีในพื้นฐานโครงสร้างระบบ
การเมือง สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ และการมีวิธีการที่
เหมาะสมในการบริหารจัดการประเทศนั้นสามารถที่จะทำให้
ประเทศพัฒนาและเจริญรุ่งเรืองได้ เฉากเช่นเดียวกับจีนที่ก้าวข้าม
แนวคิดที่ถูกสร้างกรอบแบบดั้งเดิมว่าสังคมนิยม “คอมมิวนิสต์” จะ
นำมาซึ่งความเท่าเทียมที่ไม่แท้จริงและเป็นการปลุกปั่นให้เกิดความ
เท่าเทียมแบบ “หลอก ๆ ” แต่ในท้ายที่สุดในศตวรรษที่ 21 จีนได้
ฉีกกฎและลบข้อกล่าวหาเหล่านี้ไปจนหมดสิ้น โดยการใช้หลักการ
การบริหารประเทศแบบฉบับจีนที่มีพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นผู้นำ
ภายใต้การกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจที่ผสมผสานระหว่างทุนนิยม
แบบตลาดโดยให้รัฐมีส่วนร่วม และสร้างความเปลี่ยนแปลงทางด้าน
เศรษฐกิจอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในโลก

ทั้งนี้จีนได้คำนึงถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและ
ประเทศในโลกที่ยังขาดแคลน ต้องการความช่วยเหลือ และอยาก
ประสบความสำเร็จแบบจีน จีนจึงได้นำเสนอแนวคิดข้อริเริ่ม “หนึ่ง
แถบหนึ่งเส้นทาง” ขึ้นเพื่อปูรากฐานการสร้างความร่วมมืออย่าง

รอบด้านภายใต้การนำและชี้แนะจากจีน เพราะจีนเชื่อว่าการที่ใช้แนวทางที่เหมาะสมกับประเทศนั้น ๆ และมีการแนะนำวางแผนอย่างถูกต้องก็จะทำให้แต่ละประเทศนั้นประสบความสำเร็จเฉกเช่นเดียวกับจีน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของจีนคือประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคเอเชียเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ล้วนแล้วเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีศักยภาพ เพียงแต่ขาดการช่วยเหลือและการแนะนำที่เหมาะสม รวมถึงการแทรกแซงจากประเทศมหาอำนาจตะวันตกต่าง ๆ ทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ การพึ่งพาประเทศตะวันตกมากเกินไป รวมถึงการถูกเอารัดเอาเปรียบในด้านต่าง ๆ จึงทำให้ประเทศเหล่านี้เกิดการพัฒนาที่ช้าและไม่สมดุล จากการวัดศักยภาพของเอเชียในตะวันออกเฉียงใต้ในฐานะที่เป็นภูมิภาคที่มีประชากรมากถึง 650 ล้านคน โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่มีมูลค่าเกือบ 3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ฯ (Pananond, 2019) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ถูกมองว่าเป็น “Factory of Asia” ซึ่งเป็นเครือข่ายฐานการผลิตต้นทุนต่ำที่ผลิตชิ้นส่วนและส่วนประกอบเพื่อการส่งออกสินค้าอุปโภคบริโภคที่สำคัญของโลก และในปี ค.ศ. 2017 สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศได้รับการจัดอันดับให้เป็นภูมิภาคการส่งออกที่ใหญ่เป็นอันดับสี่ของโลก โดยคิดเป็น 7% ของการส่งออกทั่วโลก (Pananond, 2019) ซึ่งจีนเชื่อว่าถ้าหากประเทศในภูมิภาคนี้ร่วมมือกับจีนและแก้ปัญหาร่วมกันก็จะทำให้จีนและประเทศในภูมิภาคนี้มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

โครงการรถไฟความเร็วสูงจีน-ลาวที่เปิดให้บริการอย่างเป็นทางการไปเมื่อวันที่ 3 เดือนธันวาคม ปีพ.ศ. 2564 ที่ผ่านมาเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างความสำเร็จของจีนในการผลักดันนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” เพื่อการเชื่อมโยงจีนสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และภายใต้แนวคิด “ชุมชนที่มีอนาคตร่วมกันของมวลมนุษยชาติ” (人类命运共同体) จีนเองก็ประสบความสำเร็จในการโน้มน้าวให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เห็นถึงเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

3. ข้อพิพาททะเลจีนใต้ไม่ใช่ปัญหาแต่คือโอกาสสำหรับจีนและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ผู้นำหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญมองว่า “ปัญหาทะเลจีนใต้” เป็นปัญหาหลักที่ไม่อาจจะแก้ไขได้และอาจจะรุนแรงขึ้นได้ทุกเมื่อจนเกิดเป็นสงครามระหว่างจีนกับกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะเวียดนามและฟิลิปปินส์ ซึ่งอาจจะลุกลามบานปลายจนมีผู้เข้าร่วมในความขัดแย้งดังกล่าว โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่พยายามจะเข้ามาแทรกแซงทุกเมื่อเมื่อมีโอกาส แต่ในทางกลับกัน จีนมองว่าปัญหาทะเลจีนใต้ถึงแม้ว่าจะจะเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อยาวนานหลายสิบปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 หลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต สหรัฐอเมริกาพยายามเข้ามามีบทบาทในพื้นที่ดังกล่าวผ่านการอ้างสิทธิ์เพื่อคุ้มครองและเพื่อสันติภาพของโลกผ่านความร่วมมือกับกลุ่มประเทศพันธมิตรอย่างฟิลิปปินส์และไต้หวันที่อาจจะสูญเสีย

ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวไป แต่ทว่ากลับกลายเป็นการจุดฉนวน การประท้วงความขัดแย้งระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มากขึ้น แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องล้วนแล้วแต่ มีความพยายามในการหาหรือถึงแนวทางแก้ไขและประนีประนอมกัน ได้ หากไม่มีบุคคลภายนอกเข้ามาแทรกแซงและยุยงให้เกิดความ ขัดแย้ง ปัญหาทะเลจีนใต้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างสันติ เพราะโดย หลักการในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศและการทูตแล้วนั้น จีนยึดถือ “หลักการห้าประการของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ” หรือ หลักปรัชญาสี่ (和平共处五项原则)⁸ ที่จีนยึดถือมาตั้งแต่ ทศวรรษที่ 1950 (Ministry of Foreign Affairs of The People's Republic of China, 2014) อีกทั้งจีนยังยึดถือในความเชื่อที่ว่า “ปัญหาของเอเชียต้องให้คนเอเชียเป็นคนแก้ไข” ทั้งนี้จีนและ อาเซียนได้ร่วมมือกันในการจัดทำปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของ ภาควิชาในทะเลจีนใต้ (the Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea: DOC) อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ของการเจรจาโดยถือเป็นระเบียบปฏิบัติอย่างเป็นทางการ (Code of Conduct: COC) (ต้นตยกุล, 2017)

⁸ The great idea of the Five Principles of Peaceful Coexistence, which was jointly proposed by China, India and Myanmar back in the 1950s, has been upheld by China ever since. They include: mutual respect for sovereignty and territorial integrity, mutual non-aggression, non-interference in each other's internal affairs, equality and mutual benefit, and peaceful coexistence.

โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่จีนได้ก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 1949 จีนพยายามปรับความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายค่อย ๆ ปรับปรุงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยจีนหวังว่ากลุ่มประเทศเพื่อนบ้านจะมีความเจริญไปพร้อมกันกับจีน ในปัจจุบัน นับตั้งแต่มีการกำเนิดขึ้นของนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ก็ทำให้มีความชัดเจนมากขึ้นว่าจีนมีความจริงใจและพยายามจะเป็นผู้นำในการนำพาประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในเอเชีย ยุโรปและแอฟริกาเชื่อมประสานกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อมุ่งสู่ความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน และจีนยังเล็งเห็นว่าการที่จะทำให้นานาประเทศเชื่อมั่นในตัว of จีนและนโยบายที่กำลังดำเนินอยู่นั้น “จีนจะต้องไม่ เป็นหุ้นส่วนแต่เป็นส่วนหนึ่ง” (not just a partner but is a one part of them) โดยในอดีตที่ผ่านมาคือการที่จีนพยายามเข้าร่วมในโครงการต่างๆที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างอาเซียน เช่น ASEAN+1 ASEAN+3 ASEAN+5 ความร่วมมือกลุ่มแม่น้ำโขง ฯลฯ ทั้งหมดนี้ทำให้จีนแสดงออกถึงบทบาทของตนเองที่เพิ่มมากขึ้น มีจุดยืนในความร่วมมือดังกล่าวอย่างเห็นได้ชัดและเปรียบได้ตั้งเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมมือต่าง ๆ ทั้งนี้จีนยังได้พยายามที่จะนำนโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” เชื่อมประสานกับนโยบายของประเทศต่าง ๆ เช่น เวียดนาม ไทย ลาว กัมพูชา (กลุ่มประเทศในระเบียง CICPEC: China-Indochina Peninsular Economic Corridor) และ เมียนมา (กลุ่มประเทศ

อาเซียนบนผืนแผ่นดินใหญ่ : ASEAN Mainland ซึ่งมีอยู่ 5 ประเทศ)

“เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21” ภายใต้ นโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” เป็นเส้นทางสำคัญที่พาด ผ่านทะเลจีนใต้ไปยังกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อ เชื่อมไปยังเอเชียใต้ แอฟริกาไปจนถึงยุโรปเพื่อบรรจบกับเส้นทาง สายไหมทางบก “แถบเศรษฐกิจเส้นทางสายไหมทางบก” ในจุดนี้ได้ ทำให้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เห็นถึงประโยชน์ในความ ร่วมมือกับจีนในอนาคตอันใกล้ รวมถึงความเจริญรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจ การค้า และความร่วมมือทางการเมืองที่เหนียวแน่นและ แข็งแกร่ง ซึ่งจะสามารถเปลี่ยนแปลงประเด็นปัญหาข้อพิพาททาง ทะเลจีนใต้ให้กลายมาเป็นเส้นทางแห่งความร่วมมือระหว่างประเทศ ได้ในที่สุด กล่าวคือ เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้าและความ ร่วมมือ แต่ทั้งนี้ความราบรื่นในความร่วมมือดังกล่าวก็อาจจะส่งผล ให้ประเทศอำนาจเก่าที่เคยกอบโกยผลประโยชน์ในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้อย่างสหรัฐอเมริกาเกิดความไม่พอใจและพยายามที่จะเข้า มาแทรกแซงและโจมตี รวมถึงใช้ข้อกีดกันต่าง ๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ รวมถึงประเด็นอื่นๆ เช่น ข้ออ้างทางอำนาจอธิปไตยของ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในข้อพิพาททางทะเลจีนใต้มา เป็นข้ออ้างในการเข้ามาขัดขวางและโจมตีจีนเพื่อให้เกิดความ ขัดแย้งและอุปสรรคในความร่วมมือดังกล่าว เพราะสหรัฐอเมริกา รู้ดี ว่าตนเองกำลังจะสูญเสียผลประโยชน์ที่เคยได้ในพื้นที่ดังกล่าวและ ถูกสันคลอนต่อเสถียรภาพทางอำนาจของตนเองที่เคยมีอย่างท่วม

ทันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่อย่างไรก็ตามจีนเชื่อว่าถ้าหากเปลี่ยนมุมมองในการแก้ไขปัญหาผ่านการทำงานร่วมกันอย่างหนัก มุ่งเน้นผลประโยชน์แห่งชาติ สันติภาพของโลก ไม่ถูกแทรกแซงและก้าวร้าวจากประเทศภายนอก และมองว่าประเทศในโลกล้วนแล้วแต่อยู่ภายใต้ชุมชนที่มีชะตาชีวิตร่วมกันแล้วนั้น ทุกปัญหาที่สามารถที่จะแก้ไขและทำให้เกิดประโยชน์ได้

ในส่วนของไทยนั้นถึงแม้ว่าจะมิได้มีข้อพิพาทโดยตรงกับจีนในเรื่องของทะเลจีนใต้ แต่ด้วยความที่ไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกสำคัญของอาเซียน และความมั่นคงในภูมิภาคก็ถือเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ ทำให้ไทยต้องเข้าไปมีบทบาทในการเป็นผู้ประสานความเข้าใจระหว่างจีนกับประเทศสมาชิกอื่นในอาเซียน โดยเฉพาะในปีพ.ศ.2555 ไทยซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานอาเซียน ขณะนั้นได้มีความพยายามในการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานความเข้าใจระหว่างจีนและประเทศสมาชิกอาเซียนในการผลักดันให้เกิดกลไกความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้อย่างสันติภายใต้การนำของไทย จีนและอาเซียนได้มีการจัดประชุมหารือว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้มากถึง 11 ครั้ง รวมถึงมีการเสนอแนะแนวทางและมาตรการต่างๆที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการแก้ไขปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้ (Zhang, 2017)

4. เมื่อจีนรุ่งเรืองขึ้นแล้วสหรัฐอเมริกาจะสูญเสียอะไรในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้?

หลังสิ้นสุดสงครามเย็นอำนาจโลกได้ถูกจำกัดไว้เพียงขั้วอำนาจเดียว คือกลุ่มประเทศมหาอำนาจตะวันตกโดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ สหรัฐอเมริกาใช้ประโยชน์ที่ตนเองมีอำนาจทางเศรษฐกิจ การทหารและการเมืองเข้าแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น ๆ จนก่อให้เกิดความวุ่นวาย โดยกล่าวอ้างถึง “สันติภาพของโลก” และความเป็นมหาอำนาจโลกที่มีสิทธิ์โดยชอบธรรมในการบริหารจัดการโลก และใช้อำนาจระหว่างประเทศหลายองค์การเป็นข้ออ้างเพื่อจัดการปัญหาระหว่างประเทศที่ตนเองเห็นแล้วว่าอาจจะส่งผลกระทบต่ออำนาจ เสถียรภาพและผลประโยชน์ของตนเอง และเป็นผู้กำหนด “ระเบียบโลกใหม่” (The New World Order) แต่ทว่าต้นศตวรรษที่ 21 โลกได้ตระหนักแล้วว่าโลกใบนี้กำลังมีความหวังครั้งใหม่ที่กำลังก่อตัวขึ้น เป็นแสงสว่างให้แก่สังคมการเมืองระหว่างประเทศที่ถูกจำกัดไว้เพียงแค่ขั้วอำนาจของกลุ่มประเทศมหาอำนาจตะวันตกโดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำเพียงอย่างเดียว การเจริญเติบโตทางการเมือง ความแข็งแกร่งทางการทหารและความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของจีนได้สร้างการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการและธรรมาภิบาลโลก ทั้งในมิติของสังคมระหว่างประเทศ การเมืองระหว่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ จีนกลายเป็นขั้วอำนาจที่สองที่เข้ามาต่อกรกับประเทศมหาอำนาจตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่ “ยืนหนึ่ง” มายาวนานกว่าทศวรรษ และจีนได้กลายเป็น “ศัตรู” และ “คู่แข่ง” ทาง

ยุทธศาสตร์ (战略竞争者)⁹ (McDonald, 2020, หน้า 3-16) ที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา รวมถึงสันคลอนอำนาจและบั่นทอนผลประโยชน์ที่สหรัฐอเมริกาเคยมีและเคยได้รับอยู่เป็นอย่างมาก ปัจจัยนี้ได้กดดันให้สหรัฐอเมริกาที่ต้องการคงความเป็นประเทศมหาอำนาจ ได้เริ่มจุดชนวนความขัดแย้งทางการค้า (贸易冲突) กับจีนอย่างเปิดเผยในปี ค.ศ. 2018 ผ่านการบังคับใช้กำแพงภาษีต่อสินค้าที่นำเข้าจากจีน (ว่องไวศิริวัฒน์, 2020) และการแสวงหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อสกัดกั้นการเจริญรุ่งเรืองและการขึ้นเป็นมหาอำนาจโลกของจีน

ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น การเพิ่มขึ้นทางอำนาจของจีนในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำให้นานาประเทศในภูมิภาคนี้เริ่มเอนเอียงและพึ่งพาจีนมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางอำนาจและผลประโยชน์ต่อสหรัฐอเมริกา ซึ่งสามารถวิเคราะห์และพิจารณาจากคำถามที่ว่า “ถ้าจีนรุ่งเรืองแล้วอเมริกาคงสูญเสียอะไรในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้?” สามารถสรุปได้ 3 ด้านดังต่อไปนี้

⁹ strategic competitor as active rivalry between states that perceive their fundamental interests under threat by the opposite party คู่แข่งทางยุทธศาสตร์ที่ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ด้านใดด้านหนึ่งแต่เป็นคู่แข่งอย่างรอบด้านเชิงกลยุทธ์อย่างเข้มข้นระหว่างรัฐที่ได้และเสียผลประโยชน์ภายใต้การคุกคามของอีกฝ่าย แนวคิดนี้ถูกใช้โดยผู้นำสหรัฐอเมริกาในช่วงรัฐบาลทรัมป์ที่มองว่าจีนเป็นคู่แข่งทางกลยุทธ์คนสำคัญของสหรัฐอเมริกาอย่างรอบด้าน

4.1 ด้านการเมือง

1. สหรัฐอเมริกาจะไร้ซึ่งอำนาจในจุดยุทธศาสตร์สำคัญและการบริหารจัดการข้อพิพาทในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ข้อพิพาททะเลจีนใต้) ในปัจจุบันการแก้ปัญหาและการจัดการปัญหาในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้สามารถที่จะถูกจัดการได้โดยประเทศเอเชียด้วยกันเอง ซึ่งมองว่าประเด็นปัญหาเหล่านี้สามารถที่จะใช้ผลประโยชน์และการเจรจาเข้ามาแก้ไขได้ โดยมีตัวกลางที่มีความรู้ความเข้าใจและเป็นกลางเข้ามามีส่วนร่วมในการเจรจານี้ก็จะสามารถที่จะจัดการและเกิดความสงบได้ การที่มีประเทศที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรืออยู่นอกพื้นที่ข้อพิพาทหรือประเด็นความขัดแย้งต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องล้วนแล้วแต่จะก่อให้เกิดปัญหามากขึ้น และการเข้ามานั้นมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายที่เกิดข้อพิพาทระหว่างกัน แต่กลับเป็นการพยายามเข้ามาแทรกแซงเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง เช่นเดียวกับปัญหาในทะเลจีนใต้ที่จีนพยายามให้ประเทศผู้มิข้อพิพาทกับจีนโดยตรงอย่างเวียดนามและฟิลิปปินส์เข้ามาเจรจากับจีนอย่างจริงจังโดยให้สมาคมอาเซียนผู้มีความเป็นกลางและมีส่วนได้ส่วนเสียในข้อพิพาทดังกล่าวเข้าร่วมเป็นตัวกลางในการเจรจาหรือข้อตกลงที่เหมาะสม

2. การที่สหรัฐอเมริกาพยายามที่จะใช้ประโยชน์และหาผลประโยชน์ในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นั้นได้ทำให้ประเทศในภูมิภาคนี้เกิดความเอือมระอาแต่ว่าไม่สามารถที่จะกระทำการหรือตอบโต้อะไรได้ แต่เมื่อจีนเริ่มเข้ามามีบทบาทและมีอำนาจในภูมิภาคนี้มากขึ้น รวมถึงการพยายามที่จะ

เข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งจะทำให้สหรัฐอเมริกาสูญเสียพันธมิตรและอำนาจในการเจรจาต่อรองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปในที่สุด

4.2 ด้านเศรษฐกิจ

1. การที่จีนมีอำนาจและบทบาทในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น รวมถึงประเทศในภูมิภาคนี้ให้ความร่วมมือกับจีนอย่างรอบด้านและครอบคลุมจะทำให้เศรษฐกิจการค้าในภูมิภาคนี้ดีขึ้น ซึ่งบทบาทในการเป็น “ผู้ลงทุน” เพื่อได้รับผลประโยชน์ในพื้นที่อย่างสหรัฐอเมริกาก็จะสูญเสียผลประโยชน์ในพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. เมื่อเศรษฐกิจในพื้นที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความแข็งแกร่งมากขึ้น มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการค้าที่คล่องตัวมากขึ้นจะส่งผลให้ประเทศเหล่านี้ลดการพึ่งพาและนำเข้าสินค้าเทคโนโลยีขั้นสูงที่ถูกจำกัดการถ่ายทอดจากประเทศตะวันตกเท่านั้น อีกทั้งการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีขั้นสูงก็มีความล้ำหน้าและทันสมัยสามารถเทียบเคียงได้กับสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากเทคโนโลยี 5G และการพัฒนาการสำรวจอวกาศและนวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง จนทำให้จีนกลายเป็นภัยคุกคามและคู่แข่งทางด้านเทคโนโลยีกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งแน่นอนว่าการพัฒนาเหล่านี้จะถูกแบ่งปันและถ่ายทอดให้กับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความร่วมมือกับจีน นั่นหมายความว่าสหรัฐอเมริกามีคู่แข่งทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น

4.3 ด้านความมั่นคง

1. หลังจากสิ้นสุดสงครามเย็น สหรัฐอเมริกาเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ของโลกเพียงผู้เดียวร่วมกับประเทศในยุโรปที่เป็นแรงสนับสนุนและพันธมิตรสำคัญของอเมริกา แต่เมื่อเกิดการเติบโตใหญ่ของจีนได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในชั่วอานาจทำให้หลายๆ ประเทศในโลก รวมทั้งยุโรป อเมริกาใต้ แอฟริกา และเอเชียหันหน้าเข้าหาจีนมากขึ้น นั่นหมายถึงการปลีกตัวออกจากสหรัฐอเมริกาและพยายามพึ่งพาจีนเพื่อหาหลักประกันหรือการคุ้มครองใหม่ที่สามารถจะทดแทนอำนาจของสหรัฐอเมริกาได้ ซึ่งนั่นหมายความว่าสหรัฐอเมริกาส่งเสียบทบาทและอำนาจในการจัดการกับระเบียบโลกไปจากคู่แข่งคนสำคัญอย่างเช่นจีนและเพิ่มความท้าทายในการบริหารจัดการโลกให้ยากมากยิ่งขึ้น

2. ข้อสำคัญในการบริหารการป้องกันภัยคุกคามต่างๆที่อเมริกาสามารถจัดการได้ก็จะเริ่มจัดการได้ยากมากยิ่งขึ้น เพราะสหรัฐอเมริกาส่งเสีย “สายลับในคราบพันธมิตร” ไป เพราะดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่อเมริกาเห็นว่ามีค่าสำคัญในการสอดแนมถึงภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับสหรัฐอเมริกาได้ คือ จีนและเกาหลีเหนือ เมื่อสหรัฐอเมริกาส่งเสียอำนาจและบทบาทในภูมิภาคนี้ไปให้กับจีนนั้นก็หมายความว่าภัยอันตรายที่สหรัฐอเมริกาเคยรับรู้ความเคลื่อนไหวและสามารถที่จะป้องกันได้นั้นก็ไม่สามารถจะจัดการได้อีกต่อไป

5. ประโยชน์และผลกระทบของไทยภายใต้การเพิ่มขึ้นทางอำนาจ ของจีนและเสถียรภาพทางอำนาจของสหรัฐอเมริกาที่ลดลง

ความสำคัญของไทยกับสหรัฐอเมริกานั้นเป็นไปในรูปแบบของการเป็นพันธมิตรและคู่ค้า และเป็นทางผ่านสู่ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และเชื่อมต่อไปเมียนมา กัมพูชา ลาวและเวียดนาม ทำให้อำนาจการต่อรองของไทยที่มีต่อสหรัฐอเมริกานั้นสูงมาก (บุญเรือง, 2021) โดยไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบ “การทูตสลัซซัน” (Complex Diplomacy) ที่เน้นความเชื่อมโยงกับขั้วอำนาจที่หลากหลาย รวมถึง สหรัฐอเมริกา จีน รัสเซีย อินเดีย ญี่ปุ่น ซึ่งมีลักษณะถ่วงดุลอำนาจทำให้เราไม่ต้องพึ่งพิงชาติใดชาติหนึ่งมากเกินไป และสามารถแสวงหาความร่วมมือด้าน การค้า การลงทุน การทูต การทหาร และความมั่นคงได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสม และโอกาสจะอำนวยประโยชน์ให้แก่ไทย (โอสถสภา, 2021) โดยในความสัมพันธ์ในภาพรวมระหว่างสหรัฐอเมริกากับไทยนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยอย่างมาก แต่ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนนั้นก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าจีนกับไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีและเหนียวแน่นไม่แพ้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา เพราะจีนเป็นประเทศในเอเชีย ความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมหรือการผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรม¹⁰ (Cultural

¹⁰ Cultural Proximity คือความใกล้เคียงและคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานทางวัฒนธรรมของประเทศที่มีความใกล้ชิดกันหรือมีชายแดนติดกัน

Proximity 文化接近性) ชาวไทยเชื้อสายจีน (泰国华裔) ในประเทศไทย รวมถึงผลประโยชน์ที่ไทยได้รับจากจีนนั้นมีอยู่ไม่น้อย อีกทั้งจีนยังมีบทบาทและมีส่วนร่วมในความร่วมมือต่าง ๆ ที่ไทยเป็นสมาชิกและเป็นผู้นำ โดยเฉพาะสมาคมอาเซียนที่มีบทบาทเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนการเมืองและเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้การยึดหลักการไม่ก้าวก่ายและไม่แทรกแซงกิจการทางการเมืองของประเทศอื่นของจีนที่แสดงออกอย่างชัดเจน ทำให้ตั้งแต่ช่วงการรัฐประหารของไทยในปี ค.ศ.2014 นั้น ความสัมพันธ์ของรัฐบาลจีนและรัฐบาลทหารของไทยนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งแตกต่างกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาดังกล่าวที่ไทยมีการรัฐประหารกลับทำการโจมตีและพยายามเข้ามาแทรกแซงกิจกรรมการเมืองภายในของไทยอย่างแข็งขัน จึงทำให้จีนได้รับความนิยมและความไว้วางใจจากรัฐบาลทหารไทยเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ยังได้ส่งเสริมความสัมพันธ์ของทั้งจีนกับไทยไปในทิศทางที่ดีขึ้น จะเห็นได้จากการที่ทั้งสองฝ่ายสามารถบรรลุข้อตกลงความร่วมมือและดำเนินการสร้างรถไฟความเร็วสูงจีน-ไทยที่ยืดเยื้อยาวนานได้สำเร็จ

สรุป

แม้สหรัฐอเมริกาพยายามที่จะใช้ทุกวิถีทางในการรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของตนเองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่อย่างไรก็ตามการเจริญรุ่งเรืองและเพิ่มขึ้นทางอำนาจของจีนผลประโยชน์ที่น่าสนใจและความจริงจังของจีนในการที่จะพยายาม

ปรับปรุงแก้ไขความไม่เสมอภาคต่าง ๆ ในพื้นที่นี้ รวมถึงการสร้าง
ความร่วมมือที่จะสร้างผลประโยชน์แก่ประเทศในภูมิภาคเอเชียผ่าน
นโยบายข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ภายใต้การพัฒนาความ
ร่วมมือ “เส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ 21” นั้นทำให้
ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เอนเอียงเข้าหาและพึ่งพาจีนมาก
ขึ้น พยายามที่จะตีตัวออกห่างจากสหรัฐอเมริกา มีการให้บทบาท
และความสำคัญกับจีนมากขึ้น ใช้ประโยชน์จากการที่มีความร่วมมือ
กับจีนเพื่อเป็นข้อต่อรองในการสร้างสมดุลและคานอำนาจกับ
สหรัฐอเมริกา ลดการถูกเอาเปรียบหรือบังคับ รวมถึงการแทรกแซง
จากสหรัฐอเมริกา สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สิ้นคลอนและค่อย ๆ
ทำลายเสถียรภาพทางอำนาจของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ และในมุมมองของไทยที่ถือว่าเป็นพันธมิตร
เก่าแก่ของสหรัฐอเมริกาและหนึ่งในประเทศอุตสาหกรรมสำคัญใน
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็มีการวางตัวเป็นกลางและใช้กลยุทธ์การ
ทูตแบบสลับซับซ้อนเพื่อให้เกิดดุลอำนาจและการต่อรองระหว่างจีน
กับสหรัฐอเมริกาเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของประเทศ และเป็น
ตัวแทนผู้รักษาผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียง
ใต้ทั้งหลาย การมีท่าทีและการดำเนินการนโยบายต่างๆที่ไม่
เอนเอียงไปฝั่งใดมากเกินไปก็ถือว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับไทย
ไม่ว่าจีนจะรุ่งเรืองและมีอำนาจมากขึ้นในขณะที่บทบาทและอำนาจ
ของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคนี้ลดลง ไทยก็ยังสามารถรักษา
ผลประโยชน์และคงซึ่งการรักษาดุลอำนาจนี้ไว้ต่อไปได้

บรรณานุกรม

- Boonruang, Kritsada. (5 July 2021). *China or America? when the sky is clear Who will Thailand choose?*
Available from Bangkok Business:
<https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/127716>
- Chinese Consulate General in Karachi. (30 July 2014).
Ministry of Foreign Affairs of The People's Republic of China. Available from :The Five Principles of Peaceful Coexistence:
https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjb_663304/zwjg_665342/zwbd_665378/t1179045.shtml
- Lt. Col Scott D. McDonald. (2020). 戰略競爭?—Strategic Competition? *JOURNAL OF INDO-PACIFIC AFFAIRS*, 3-16.
- Meicen Sun. (2014). Balance of Power Theory in Today's International System. *E-International Relations*, 1-5.
- Osotspa, Somkiat. (20 October 2021). *U.S. and China Policy towards Southeast Asia and Thailand*.
Available from thinkthaitank:
http://thinkthaitank.blogspot.com/2017/01/blog-post_27.html

- Pavida Pananond. (9 October 2019). *Southeast Asia moves from world's factory to regional powerhouse*. Available from NIKKEI ASIA:
<https://asia.nikkei.com/Opinion/Southeast-Asia-moves-from-world-s-factory-to-regional-powerhouse>
- Powell, R. (1996). *Stability and the Distribution of Power*. World Politics, Vol.48, Issue 2, 239-267.
- Steven E. Lobell. (2016). *Realism, balance of power, and power transitions*. Massachusetts: Cambridge University Press.
- Tantayakul, Chaisit. (17 April 2017). *China's Policy on Security Cooperation in Asia-Pacific*. Available from Thai-Chinese Strategic Research Center National Research Office:
<http://www.vijaichina.com/articles/573>
- The Economic Times. (20 October 2020). *China's grand strategy and how it intends to attain it*. Available from The Economic Times:
<https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/chinas-grand-strategy-and-how-it-intends-to-attain-it/articleshow/78765054.cms>

- U.S. Embassy and Consulate in Thailand. (18 October 2021). *The U.S. and ASEAN – A Long-lasting Partnership*. Available from:
<https://th.usembassy.gov/th/the-united-states-and-asean-an-enduring-partnership-th/>
- Virtt, M. (3 April 2011). Why ‘Two Supremacies’ Rhymes with ‘Stability’. Available from E-International Relations: <https://www.e-ir.info/2011/04/03/why-%E2%80%98two-supremacies%E2%80%99-rhymes-with-%E2%80%98stability%E2%80%99/>
- Wongwaisiriwat, Sukjai. (20 October 2020). *US VS China: Two Superpowers, One Key Turning Point and what Thais should do?*. Available from Bank of Thailand:
https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_29Oct2020.aspx
- Zhang Xizhen and Others. (2017). Thailand's Role as a Bridge between China and ASEAN. *Journal of Sinology*, 53-72.

